

FINANS- och EKONOMIUTSKOTTETS be-
tänkande N:o 20/-28 i anledning av Landskapsnämndens
framställning till Ålands landsting med för-
slag angående tillägg till landskapets ordinarie
inkomst- och utgiftsstat för år 1928.

N:o 20/-28

Sedan Landstinget överlämnat rubricerade framställning med förslag till Finans- och Ekonomiutskottets utlåtande, får Utskottet i sådant avseende vördsammast framhålla följande.

Ehuru väl lantrådet uti sin berättelse till Landstinget över förvaltningsåret 1925 - 1926 utförligt berört den skattofinansiella utjämningen mellan landskapet och riket för åren 1923 - 1925 och särskilt även omnämnt alla de utgiftsposter, vilka det åligger landskapet att till statsverket av uppburna förskottsmedel återbetala och samtliga handlingar rörande sagda utjämning blivit överlämnade till Landstinget, synes det dock, som om Landskapsnämndens muföreliggande framställning, vilken för övrigt bort vara mer uttömmande, och vari, bl.a., föreslås en extra uttaxering av landskapets inbyggare, skulle komma som en överraskning för flere landstingsmän samt väckt allmänt motstånd i denna del. Även Finans- och Ekonomiutskottets samtliga ledamöter äro ense därom, att Landskapsnämndens förslag om ifrågakomna extra beskattning icke under närvarande tid kan bringas till verkställighet. Visserligen måste självstyrelsen, sådan den utformats i självstyrelselagen, betraktas såsom en synnerligen värdefull förmån för Ålands folk, ty genom densamma har befolkningen erhållit icke allenast en av ett folks allra dyrbaraste rättigheter, den nämligen att fritt och utan intrång av några hindrande lagar få använda sitt fäderneärvda språk, utan jämväl rätten att i sina viktigaste inre angelägenheter styras av sina egna män samt den stora fördelen att få dessa angelägenheter snabbt behandlade och avgjorda ävensom att erhålla sina utgifter för folkskolväsendet omedelbart likviderade, m.m., allt företrädesrättigheter, för vilka befolkningen väl borde kunna i alla fall kläda sig sådan ekonomisk uppoffring i form av uttaxering, som föreskrives i 21 § självstyrelselagen, men då känslan härav ännu icke inträngt i folkets medvetande, ja icke ens berört ytan av folksjälen, anser Utskottet, att den extra beskattning, varom nu är fråga,

icke kan äga rum, helst en sådan i hög grad skulle menligt inverka på självstyrelsens lugna utveckling.

Vid ovanomförmälda förhållande måste en annan utväg anlitas för betäckande av det belopp om 230.000 mark, som Landskapsnämnden föreslagit till uttaxering. Enligt det av Presidenten stadfästa beslutet angående utjämningen äger landskapet att till riket återbära 287.923

mark 79 penni, varav å grundskattemedel belöpa sig 146,458 mark 16 penni, för Ramsholmens förvärvande till naturpark 43.191 mark 55 penni, ni, / å kostnaderna för Öra vägbygget 30.000 mark, å anskaffat stängsel

nät 7.736 mark 86 penni, å bidrag för Mariehamns sjukhus 5.000 mark,

å kostnaden för Ålandsdelegationens 7.148 mark samt å andra smärre utgifter inalles 5.245 mark. Och ovannämnda belopp 230.000 mark har

tillkommit sålunda, att hit hänförts nästnämnda och av Landskapsnämnden

fonderade grundskattomedel 146.458 mark 16 penni, minskade likväl med

15.000 mark, som i 1928 års budget äro anslagna för Ålands folkhögskola,

eller således 131.458:16, samt sammanlagda beloppet av summorna

Fmk 7.736:86, 5.000, 7.148 och 5.245 eller 25.129:86 ävensom de rän-

tor, som landskapet nödgats å återbetalningssumman 287.923 mark 79

penni erlægga med 25.150 mark 6 penni till medio av år 1927 och dess-

utom med ungefär lika mycket torde ^{komma att} betala till utgången av inneva-

rande år. Då nu, såsom Landskapsnämnden framhåller, den av Landskaps-

nämnden verkställda formella inbetalningen måste förvandlas till en

verklig sådan genom att tillföra landskapets kassa motsvarande be-

av landskapets egna medel lopp / och det under inga omständigheter kan ens ifrågasättas, att land-

skapet skall gå med på att avstå från sin rätt till grundskattemedlen,

anser Utskottet det icke vara möjligt att utfinna någon annan lämp-

lig utväg för att betala dessa 230.000 mark, än att tillsvidare upp-

taga ett landskapets eget lån å beloppet, synnerligast som de mest

sannolika skäl uttalats för, att landskapet skall tilldelas ett år-

ligt anslag motsvarande oftanämnda grundskatt, varmed lånet torde

kunna likvideras.

Landskapsnämnden har även föreslagit, att Fmk 73.191:55 skulle upptagas som ett tillfälligt landskapslån. Emedan denna summa, vilken

i sig innesluter här ovan nämnda kostnader för Ramsholmen Fmk

43.191:55 och Öra vägbygget 30.000 mark, är avsedd att betalas med de

extraordinarie statsbidrag, som äro upptagna i rikets tilläggsbudget

för innevarande år och sålunda kommer att snarligen inflyta, håller

Utskottet före, att ifrågavarande landskapslån icke är erforderligt, utan bör nämnda belopp ingå i det förskott eller lån, som omnämnas i tredje avdelningen under punkt 2 bland inkomsterna i Landskapsnämndens förslag och vilket statsverket skall erlagga till landskapet; vadan sistnämnda förskott eller lån bör utgöra Fmk 238.100:-

Vidkommande de av Landskapsnämnden föreslagna utgifterna har Utskottet kunnat förena sig om de av Landskapsnämnden motiverade förslagen. Likväl får Utskottet angående utgiften VI:14, Till ny- och betesodlingspremier 175.000 mark framhålla, hurusom all sannolikhet talar för, att detta anslag icke hinner under innevarande år utanordnas, utan måste man anse, att dess utbetalande först under nästa år kan komma i fråga. Härvid uppstår spørsmålet: kan anslaget, i den form det är i Landskapsnämndens förslag upptaget, alls användas under nästkommande finansår? Härtill måste Utskottet svara: nej, ty enligt Landskapsnämndens förslag är anslaget ett fast sådant, vilket enligt i riket gällande bestämmelser får användas endast under budgetperioden, d.v.s. under detta år. Alldenstund Utskottet emellertid anser, att nämnda belopp bör kunna användas i sin helhet under nästa år, på det att det åländska jordbruket skall bliva lika gynnat som det i riket, har Utskottet betecknat detsamma såsom ett obegränsat reservationsanslag, vilket innebär, att sagda belopp får utan inskränkning överföras från räkenskapsåret 1928 till räkenskapsåret 1929 och användas sistnämnda år.

Med beaktande av de synpunkter Utskottet här ovan framgallit, får Utskottet vördsammast föreslå,

att Landstinget ville godkänna nedanintagna förslag angående tillägg till landskapets ordinarie inkomst- och utgiftsstat för år 1928 samt berättiga Landskapsnämnden att utjämna denna budget sålunda, att Fmk 230.000:- upptagas som ett landskapslån ävensom återstoden Fmk 238.100:- i form av förskott eller statslån.

F ö r s l a g

angående tillägg till landskapets ordinarie inkomst- och utgiftsstat för år 1928.

A. Inkomster.

Andra avdelningen

Landskaps- och
nämndens Ekonomit-
förslag. skottets
förslag.

5. Skattobelopp att uttagas i samband med in-
komst- och förmögenhetsskatten (eventuellt
minskat i onlighet med förut anförda om-
ständighet med ca. 130.000 mark) 230.000:-

Tredje avdelningen.

1. Korttidslån Landskapslån 73.191:55 230.000:
2. Förskott eller lån 164.908:45 238.100:

Summa inkomster 468.100:-

B. Utgifter.

Tredje huvudtiteln.

II. Ålands allmänna sjukhus

4. Värme och lyse 5.000:-

II kap. 5.000:-

III Ht. 5.000:-

Fjärde huvudtiteln.

III. Mariehamns högre navigationsskola.

5. Undervisningsmaterial 1.600:-

III kap. 1.600:-

IV. Ålands lantmannaskola.

4. Undervisningsmaterial 500:-

5. Expensmedel 1.000:-

9. Till inventarier 15.000:-

IV kap. 16.500:-

VI. Konsulentverksamheten.

14. Till ny- och betesodlingspremier (obegränsat
reservationsanslag) 175.000:-

VI kap. 175.000:-

IV Ht. 193.000:-

Femte huvudtiteln.

I.

Sommarväghållningen.

397

I kap. 270.000:-

270.000:-

V Ht. 270.000:-

Summa utgifter

468.100:-

Mariehamn den 26 november 1928.

På Finans- och Ekonomiskottets vägnar:

Oscar Bomanson

Werner Jansson

Uti ärendets behandling hava deltagit ordföranden Bomanson, vice-
ordföranden Jansson samt ledamöterna Blomroos, Carlson och Törnroos.